

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх. No	454-01-65	
Дата	24 / 09	2014 г.

12.21
04

ДО

Г-Н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ

НА 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, съответно с мотиви и предварителна оценка на въздействието.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

Вносители:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН ЗА АРХИВА НА ДОКУМЕНТИТЕ
НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И НА РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ
НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда реда за достъп, разкриване, използване и съхраняване на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, включително и на техните предшественици и правоприменици, за периода от 9 септември 1944 г. до 16 юли 1991 г.

(2) За прилагането на този закон се създава централизиран архив на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия.

(3) Документите на Държавна сигурност включват и:

1. документите на Вътрешни войски и на Разузнавателния отдел на Гранични войски, създадени в периода от 9 септември 1944 г. до 16 юли 1991 г.;

2. следствените дела, водени от Държавна сигурност, и съдебните дела, по които в резултат на дейността на Държавна сигурност или разузнавателните служби на Българската народна армия са произнесени присъди.

(4) Този закон урежда и реда за установяване на принадлежност на български граждани към органите по ал. 1.

Чл. 2. Източник на информация по този закон са и оригиналните документи, съхранени:

1. от физически или юридически лица и предадени на Института за национална памет;

2. в органите на държавна власт, независимо от административните актове за тяхното унищожаване.

Глава втора
УПРАВЛЕНИЕ НА АРХИВА НА ДОКУМЕНТИТЕ НА ДЪРЖАВНА
СИГУРНОСТ И НА РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА БЪЛГАРСКАТА
НАРОДНА АРМИЯ

Раздел I

Институт за национална памет

Чл. 3. (1) Достъпът, разкриването и съхраняването на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия се осъществява от Институт за национална памет.

(2) Институтът за национална памет:

1. издирва, събира, проучва, анализира и оценява документи, съдържащи информация за дейността на органите по чл. 1;

2. извършва проверки за принадлежност на български граждани към органите по чл. 1 или за сътрудничество с тях – в случаите по чл. 11;

3. предоставя достъп на физически лица до информацията, събирана за тях, по тяхно искане, по искане на техните роднини по права линия до втора степен включително или на нотариално упълномощени от тях лица;

4. предоставя достъп до документите на органите по чл. 1 по реда на Закона за достъп до обществена информация;

5. води регистри на получените искания и издадените документи по т. 2 и 3;

6. управлява централизирания архив на документите на органите по чл. 1.

(3) Институтът за национална памет осъществява изследователска и издателска дейност, организира семинари, конференции и изложби с образователно-информационен характер и сътрудничи със сродни чуждестранни учреждения, институти и международни организации.

(4) В изследователската и издателската си дейност Институтът за национална памет се ръководи от принципите на политическата неутралност и се стреми към опазване честта и достойнството на служилите за сигурността на страната и техните наследници.

Чл. 4. (1) Институтът за национална памет е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

(2) Институтът за национална памет се ръководи и представлява от председател, който се избира от Народното събрание по предложение на Министерския съвет за срок от пет години.

(3) При осъществяване на своите функции председателят на Института за национална памет се подпомага от заместник-председатели.

Чл. 5. Председателят на Института за национална памет:

1. осъществява общото ръководство, координация и контрол върху дейността по комплектуването, воденето на отчет и опазването на документите от архива по чл. 1, ал. 2 и организира работата с тях;

2. организира дейността по извършването на проверки по чл. 11, както и по издаването на документите, свързани с тях;

3. отказва достъп до документите от архива в случаите, предвидени в закона;

4. определя реда за използване на документите, съхранявани в архива по чл. 1, ал. 2 и осигурява публичен достъп до тях;

5. организира научноизследователската и издателската дейност на института;

6. сключва международни договори с чуждестранни партньори и осъществява международното сътрудничество със сродни учреждения, институти и организации;

7. осъществява и други правомощия, възложени му със закон.

Чл. 6. Структурата на Института за национална памет се определя с устройствен правилник, приет от Министерския съвет.

Чл. 7. При изпълнение на дейностите по чл. 3 Институтът за национална памет изисква и получава безплатно информация от:

1. службите за сигурност;

2. органите на държавна власт и на местно самоуправление;

3. физическите и юридическите лица.

Раздел II

Задължения на гражданите и институциите

Чл. 8. (1) Гражданите, ръководителите на държавни органи, юридическите лица, включително търговски дружества, предоставят на Института за национална памет поисканите от тях документи в 14-дневен срок.

(2) При изпълнение на своите задължения служителите на Института за национална памет имат право на безплатен достъп до Националната база данни "Население" и до регистъра БУЛСТАТ, както и до Националния автоматизиран информационен фонд за българските лични документи.

Чл. 9. (1) Физическите и юридическите лица и институциите, които притежават оригинални документи на органите по чл. 1, са длъжни да ги предоставят на Института за национална памет.

(2) Документите по ал. 1 могат да бъдат предоставени лично, по пощата или по друг начин.

Чл. 10. Физическите и юридическите лица и институциите не могат да публикуват или разгласяват по друг начин документи или части от тях, които установяват принадлежност на български граждани към органите по чл. 1.

Глава трета

РЕД ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ КЪМ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

Чл. 11. (1) Установяване на принадлежност към органите по чл. 1 може да бъде извършено чрез проверка в централизирания архив по чл. 1, ал. 2 по писмено искане на:

1. политически партии, коалиции и организации - по отношение на техните членове, както и по отношение на техните кандидати за участие в избори за президент и вицепрезидент, народни представители в Народното събрание и в Европейския парламент, кметове и общински съветници;

2. органи на законодателната, изпълнителната и съдебната власт - по отношение на лица, за които предстои избор или назначаване на публична длъжност;

3. професионални, синдикални, обществени, религиозни, научни и други граждански организации и сдружения - по отношение на техните членове.

(2) Искането по ал. 1 се подписва от представляващия лицата по ал. 1. Към искането се прилага писмено съгласие на проверяваното лице за извършване на проверката.

(3) Проверката се извършва в срок до 30 дни и резултатът от нея се предоставя в писмена форма на заявителя и на проверяваното лице.

(4) Справката по ал. 3 съдържа:

1. за щатен или нещатен служител - трите имена на лицето по документ за самоличност; дата и място на раждане; всички документи, свързани с кариерното му развитие; структурата или структурите, в които е работило;

2. за секретен сътрудник - трите имена на лицето по документ за самоличност; дата и място на раждане; трите имена на вербувалия и ръководилия го щатен или нещатен служител; структурата или структурите, в които е осъществявано сътрудничеството; качеството, в което е осъществявано сътрудничеството; използваните псевдоними и документите, въз основа на които е установена принадлежността към органите по чл. 1; кога е снето от действащия оперативен отчет.

(5) Когато имената на лице и псевдонимите му са включени в справочните картотеки или регистрационните дневници на съответните служби, но липсват други данни по чл. 12, т. 3, в справката изрично се отбелязва, че това не се счита за доказателство за принадлежност към органите по чл. 1.

Чл. 12. Доказателство за принадлежност към органите по чл. 1 са документите на съхранение в централизирания архив, съдържащи:

1. за щатен служител - данни от неговото лично кадрово дело, щатните разписания или ведомостите за получавани възнаграждения;

2. за нещатен служител - данни от неговото лично кадрово дело, щатните разписания или ведомостите за получавани възнаграждения;

3. за секретен сътрудник - собственоръчно написана или подписана декларация за сътрудничество; собственоръчно написани агентурни сведения; документи за получени възнаграждения; документи, собственоръчно написани или подписани от сътрудника, съдържащи се в делата на оперативен отчет; документи от ръководилия го щатен или

нештатен служител, както и наличие на данни за лицето в справочните масиви (регистрационни дневници и картотеки), протоколите за унищожаване или други информационни носители.

Чл. 13. (1) Не се извършва проверка на лицата, родени след 16 юли 1973 г.

(2) Не се предоставя справка, когато при проверката се установи, че проверяваното лице е изразило писмено готовност да дава или е давало информация единствено до навършване на 18-годишна възраст.

(3) Не се предоставя справка и когато в резултат на проверката биха се увредили интересите на Република България в международните отношения или би се създавала сериозна опасност за живота на дадено лице.

Глава четвърта

ДОСТЪП ДО ДОКУМЕНТИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

Чл. 14. (1) Всеки има право:

1. на достъп до информацията, събирана за него или за неговите починали съпруг/а или роднини по права линия до втора степен включително в органите по чл. 1;

2. да поиска да бъде извършена проверка за него или за неговите починали съпруг/а или роднини по права линия до втора степен включително за установяване на принадлежност към органите по чл. 1;

3. на достъп до документите на органите по чл. 1 за научноизследователска, публицистична и проучвателна дейност по реда на Закона за достъп до обществена информация.

(2) Правото по ал. 1 се упражнява чрез подаване на писмено заявление до председателя на Института за национална памет лично или от нотариално упълномощен представител.

(3) Председателят на Института за национална памет отговаря писмено на заявлението по ал. 2 в 30-дневен срок, като уведомява лицето за времето и мястото за запознаване с документите.

(4) Достъпът по ал. 1 включва:

1. непосредствено запознаване с документите;
2. издаване на копия от документи;
3. разкриване самоличността на лицата, давали информация по делото.

(5) За упражняване на правото по ал. 4, т. 3 се подава изрично писмено заявление.

(6) В случаите, когато съдържанието на документите може съществено да наруши права и законни интереси на трети лица, чиито имена са споменати в документите, и няма изрично писмено съгласие от тях или от техните законни наследници, се предоставят копия, които не включват данните, отнасящи се до третите лица.

(7) В случаите на ал. 6 лицето подписва декларация за неразгласяване на обстоятелствата, които са му станали известни.

(8) Лице, за което е установена принадлежност към Държавна сигурност или към разузнавателните служби на Българската народна армия, има право да се запознае с документите, съдържащи се в неговото лично и работно дело.

Чл. 15. (1) Председателят на Института за национална памет отказва достъп до документи, чието разкриване или публично оповестяване би увредило интересите на Република България в международните отношения или би създавало сериозна опасност за живота на дадено лице.

(2) Отказът за достъп може да се обжалва от заявителя по реда и в сроковете, предвидени в Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Документите по ал. 1 се регистрират в отделен архивен фонд в централизирания архив по чл. 1, ал. 2.

Глава пета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 16. (1) Длъжностно лице, което не осигури подходящи условия за опазване на документи и допусне те да се изгубят, повредят или унищожат, се наказва с глоба от 2000 до 6000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) При повторно извършване на същото нарушение наказанието е глоба от 4000 до 12 000 лв.

Чл. 17. Който повреди, унищожи или изгуби документи при тяхното използване, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 18. (1) Актовете за установяване на нарушенията и наказателните постановления се издават от председателя на Института за национална памет.

(2) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Документ" е всяка записана информация, независимо от материалния ѝ носител, включително информацията в автоматизирани и комплексни информационни системи и бази данни.

2. "Щатни служители" са български граждани, осъществявали държавна служба в органите по чл. 1 от ниво оперативен работник, следовател и дознател включително.

3. "Нещатни служители" са български граждани, привлечени да изпълняват задачи и поръчения, свързани с дейността на органите по чл. 1.

4. "Секретни сътрудници" са български граждани, оказвали негласна помощ на органите по чл. 1 в качеството на резиденти, агенти, съдържатели на явочни квартири, съдържатели на секретни (конспиративни) квартири, осведомители, доверени лица и информатори.

5. "Лично кадрово дело" е организационна форма, в която се събират данни за кадровото развитие на щатните и нещатните служители.

6. "Щатно разписание" е документ, съдържащ имената на щатните и нещатните служители, осъществявали дейност в службите и звената на органите по чл. 1.

7. "Служби за сигурност" са служби за сигурност по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за защита на класифицираната информация.

8. "Служби за обществен ред" са служби за обществен ред по смисъла на § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на Закона за защита на класифицираната информация.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Законът за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (обн., ДВ, бр. 102 от 2006 г., бр. 41, 57 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 25, 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 18, 54 и 97 от 2010 г., бр. 23, 32 и 48 от 2011 г., бр. 25, 38, 87 и 103 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 79 от 2015 г., доп. ДВ, бр. 71 от 2016 г., изм. и доп. ДВ, бр. 13 от 2017 г.) се отменя.

§ 3. Пълномощията на членовете на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия се прекратяват в двумесечен срок от влизането в сила на закона.

§ 4. (1) Институтът за национална памет е правоприемник на централизирания архив на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, на пасивите, активите и другите права и задължения на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

(2) Трудовите и служебните правоотношения със служителите от администрацията на комисията по ал. 1 се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда и чл. 87а от Закона за държавния служител и в съответствие с определените с Устройствения правилник на Института за национална памет структура и числен състав.

§ 5. В Наказателния кодекс (обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 31 от 1982 г., бр. 44 от 1984 г., бр. 41, 79 и 80 от 1985 г., бр. 89 и 90 от 1986 г., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1, 86, 90 и 105 от 1991 г.; бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 и 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г., изм., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г., изм., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г., бр. 19, 67 и 102 от 2008 г., бр. 12, 23, 27, 32, 47, 80, 93 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 32 от 2010 г., бр. 33 и 60 от 2011 г., бр. 19, 20 и 60 от 2012 г., бр. 17, 61 и 84 от 2013 г., бр. 19, 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 24 и 41 от 2015 г., бр. 74,

79 и 102 от 2015 г., изм. ДВ. бр. 32, 47, 83 и 95 от 2016 г., изм. ДВ. бр. 13 и 54 от 2017 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 273 думите „Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия” се заменят със „Закона за архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия”.

2. В чл. 284а думите „от състава на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия или от нейната администрация” се заличават, а думите „Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия” се заменят със „Закона за архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия”.

3. Член 284б се отменя.

4. В чл. 313б, ал. 2 думите „Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия” се заменят със „Закона за архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия”.

§ 6. В Закона за ордени и медалите на Република България (обн., ДВ, бр. 54 и 86 от 2003 г., бр. 43 от 2004 г., бр. 32 от 2011 г.) в чл. 11, ал. 6 думите „Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия” се заменят със „Закона за архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия”.

§ 7. В Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица (обн., ДВ, бр. 50 от 1991 г., изм., бр. 52 от 1994 г., бр. 12 от 2004 г., бр. 29 от 2005 г., бр. 30 и 81 от 2006 г., бр. 60 от 2007 г., бр. 26 от 2008 г., бр. 103 от 2009 г., бр. 62 от 2010 г., изм. 43 от 2016 г.) в чл. 4, ал. 3 думите „Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия” се заменят с „Института за национална памет”.

§ 8. В Закона за Министерството на вътрешните работи (обн., ДВ, бр. 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14, 24, 56 и 61 от 2015 г., изм. ДВ. бр. 81, 97, 98 и 103 от 2016 г., изм. ДВ. бр. 13, 26 и 58 от 2017 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 3, ал. 1 т. 9 се отменя.
2. В приложение № 1 към чл. 92, ал. 2 т. 17 се отменя.

§ 9. Данните на щатните и нещатните служители и на секретните сътрудници на органите по чл. 1 не представляват лични данни по смисъла на Закона за защита на личните данни.

§ 10. Документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, включително и на техните предшественици и правоприменици, както и архивите на местата за лишаване от свобода, специалните архиви на съда, следствието и прокуратурата и архивите на трудововъзпитателните училища, за периода от 9 септември 1944 г. до 16 юли 1991 г. не представляват класифицирана информация по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация.

§ 11. Изпълнението на закона се възлага на председателя на Института за национална памет.

Вносител:

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА АРХИВА НА ДОКУМЕНТИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И НА РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

С предлагания проект на закон се отменя Законът за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия и се закрива едноименната комисия. За своето почти десетгодишно съществуване този орган, вместо да внесе яснота и да стесни границите на нетърпимостта и омразата в обществото ни, донесе повече объркване и предизвика скандали с разнопосочната, а понякога и взаимноизключваща се информация, която разкриваше.

С проектозакона се урежда по различен начин т.нар. тема за досиетата на бившите тайни служби. Дейността, свързана с документите от техните архиви, се предоставя на архивна агенция, наречена Институт за национална памет и действаща на принципите на неутралитет и безпристрастност. Информацията, знанието, което се крие в хилядите съставени дела и документи на предишните служби за сигурност, е твърде специфична и ценна за изследването и осмислянето на тогавашния обществено-политическия ред. Запазването на обособеността на събрания досега архив на Държавна сигурност вместо поставянето му под опеката на общата служба, отговаряща за политиката в областта на архивното дело в страната – Държавна агенция „Архиви“, ще улесни съхранението му, а така също и достъпът до него. Важно е обаче да се преустанови практиката на избирателно и целенасочено обявяване на данни от страна на административния орган, натоварен с управлението на архива и извършването на проверки за принадлежност. Затова този проектозакон предвижда важни изменения спрямо сега действащата правна рамка:

1. Зачиват се „публичните длъжности по този закон“ и „публични дейности по смисъла на този закон“. Поради непрекъснато удължаващия се списък на тези длъжности, подлежащи на проверка, понятието загуби всякакъв смисъл. С настоящия

законопроект се предлага нова формулировка, според която политически партии, професионални, синдикални, обществени, религиозни, научни и други граждански организации и сдружения, както и органи на властта ще могат да изискват информация за лица, с които поддържат отношения без значение от длъжността, която те заемат или са заемали. По този начин вместо закона да определя що е то „публична длъжност“, определението ще зависи от реалностите, тъй като след като някои от гореизброените органи и организации има интерес от съответната личност, то тя е от публично значение.

2. Премахва се задължителният елемент на проверката на определени хора, като се замества с възможността за предварителна проверка на кандидатите за различни изборни или други позиции.

3. Уточнява се значението на съществуването на т.нар. картонче, което не може само по себе си да е доказателство за принадлежност към органите на ДС и разузнавателните служби на БНА.

4. В чл. 3, ал. 4 са заложили принципите на политическа неутралност и опазване честта и достойнството на служителите за сигурността на страната и техните наследници, като целта е ясно да се разграничат лицата, служили на страната от лицата, доносничели за лична облага.

Възприетата регламентация е заимствана от начина, по който тази материя е уредена в Германия по отношение на досиетата на Щази.

Институтът за национална памет ще осъществява дейността си в три основни посоки: достъп до документите на лицата, за които са събирани данни в службите, при гарантиране на интересите на трети лица; проверка за принадлежност и сътрудничество с тези служби по искане на изрично посочени в закона лица и за изрично посочени случаи, при която е необходимо съгласието на проверяваното лице (вместо досегашното

задължително обявяване по списък); достъп до архивите за научноизследователска, публицистична и проучвателна дейност и собствена изследователска и издателска дейност.

По този начин темата за досиетата се поставя на мястото ѝ – в ръцете и пред очите на архивисти, историци и изследователи, и в крайна сметка на всеки, който има интерес.

/ Вносители:

Предварителна оценка на въздействието

на Законопроекта за архива на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия

I. Основания за законодателната инициатива

Приетият през 2006 г. Закон за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия постигна целите, свързани с разкриване, използване и съхраняване на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, включително и на техните предшественици и правоприменици, за периода от 09.09.1944 г. до 16.07.1991 г. Едновременно с това, уредените от този закон въпроси отдавна не са на дневния ред на обществото, като при над десетгодишно му прилагане не се постигна яснота и успокоение сред българските граждани, а омразата и разделението останаха с високи границите. Не на последно място със своите действия Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежността на българските граждани към ДС и разузнавателните служби на БНА донесе повече объркване и предизвика скандали с разнопосочната, а понякога и взаимно изключваща се информация.

Всичко това налага нов подход при решаването на въпросите, свързани с документите на ДС и разузнавателните служби на БНА, който ние предлагаме да се реши с настоящия проектозакон, с който запазваме архива и осигуряваме достъп на заинтересованите лица до него.

II. Заинтересовани страни

Специалните служби на Република България, които срещат определени проблеми в своята оперативна дейност.

III. Анализ на разходи и ползи

Разходите за съхранение, опразване и работа с архива няма да надхвърлят досегашните разходи.

Разходите, свързани с функционирането на Института за националната памет ще бъдат по-малки от разходите по издръжката на сега действащата Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежността на българските граждани към ДС и разузнавателните служби на БНА.

IV. Административна тежест и структурни промени

Приемането и изпълнението на законопроекта не налага административни промени или въвеждане на регулаторни режими и такси

V. Въздействие върху нормативната уредба

Приемането на законопроекта не е свързано с необходимост от промени в други нормативни актове.

Вносител: